

Regionális Politika és Gazdaságtan Doktori Iskola kutatási szenior témavezetői és junior társtémavezetői jelentkezés 2023-24

RPDI kutatási téma szenior témavezetői kiírója

Neve, beosztása: Dr. habil. Raffay Zoltán, egyetemi docens
Legmagasabb tudományos fokozata: habilitált egyetemi docens
A PhD. fokozatszerzés óta eltelt idő években: 19
Elmúlt 5 év KÖR pontjainak száma: 8

A meghirdetésre javasolt témakör címe:

A magyarországi turizmus ágazat fejlesztése a fogyatékkal élők turisztikai szolgáltatásokhoz történő hozzáférésnek javításával

A kutatási téma hazai és nemzetközi relevanciájának aktualitásának rövid bemutatása

Egyes becslések szerint az európai lakosság mintegy 10% érintett valamilyen (mozgásszervi, érzékszervi, mentális) fogyatékkal. Az érintettek közé kell sorolnunk azokat is, akik élethelyzetüknél fogva rövidebb vagy hosszabb ideig tartoznak a célcsoport tagok közé: például kismamák, műtét utáni felépülés alatt lévő időszakosan mozgáskorlátozottak, illetve az idős korosztály. Utóbbiak aránya az összlakosságon belül folyamatosan nő, és számukra az akadálymentesítés számos formája elemi szükségletként jelenik meg. Nagyon sokan élnek tehát közöttünk valamilyen tartós vagy átmeneti fogyatékkal, ami akadályokat jelenthet a számukra az életük során, és korlátokat jelenthet az utazásaik megvalósításában is.

Valójában az akadálymentes turizmus nem más, mint egy folyamatos törekvés, mely arra irányul, hogy minden úti cél, idegenforgalmi termék és szolgáltatás elérhető legyen minden ember számára, függetlenül bármely fizikai korláttól, fogyatéktól vagy kortól, és attól, hogy magán- vagy köztulajdonban lévő turisztikai helyszínekről van-e szó.

A fejlett országokban a turisztikai kínálat szervezése során is egyre nagyobb figyelmet kap az akadálymentesítés, részben humanitásból, részben felismerve az ebben rejlő jelentős üzleti lehetőséget. Mivel az akadálymentes turizmus a mindenki számára egyenlő módon elérhető turizmust jelenti, az egyenlő esélyű hozzáférés vizsgálatának a fő területei megegyeznek a turizmus kínálati oldalának fő területeivel, úgymint: szálláshely-szolgáltatás; vendéglátás; turisztikai attrakciók; közlekedés; kommunikáció.

A deklarációk szintjén az akadálymentesítés már nem kérdéses, a valóság azonban más képet mutat. Amikor a fogyatékkal élők és a turizmus kapcsolatát szeretnénk feltérképezni, mindig szem előtt kell tartani, hogy a különböző fogyatékkal élő vendégeknek eltérő speciális igényei vannak. Számukra azonban az akadálymentesítés létfontosságú, hiszen sok esetben sajátos igényeik figyelmen kívül hagyása ellehetetlenítheti a turizmusban való aktív részvételt. Hazánkban a fogyatékos emberek turisztikai lehetőségei, így szokásai és igényei, egyes elemekben lényeges különbségeket mutatnak az általános lakossági mintán mért jellemzőkhöz képest.

Milyen, a PTE-KTK-n folyó kutatáshoz csatlakozhat a hallgató?

2023. május elején indul a PTE KTK MTI kutatóinak vezetésével egy kétéves, nemzetközi, négy országot (Horvátország, Lengyelország, Magyarország, Románia) érintő ERASMUS+

projekt: „The development of the innovative educational method of accessible tourism in Central Europe”, vagyis Az akadálymentes turizmus innovatív oktatási módszereinek kidolgozása Közép-Európában.

A fogyatékossgal élő utazóknak több kihívással kell szembenéznük ebben a régióban, mint Nyugat-Európában. A projekt célja egy innovatív, újszerű tananyag létrehozása a tanulók meglévő tudásbeli hiányosságainak pótlására. Jelenleg nincs olyan tananyag, amely a tanulók szociális készségeinek fejlesztését célozza. A felsőoktatási hallgatók, akik a korukból adódóan könnyen érzékenyíthetők erre a kérdésre, később elhelyezkedhetnek vállalkozásoknál, civil és desztináció menedzsment szervezeteknél, kormányzati szektorban stb., ahol aktívan előmozdíthatják a fogyatékkal élők turizmusának ügyét.

A projekt eredményei (tankönyv, rövid modulok, tanulási módszertan) mint hiánypótló anyagok a fogyatékkal élők bevonásával készülnek majd. A jelenleginél jóval több egyetemi hallgató képzése óriási segítséget jelentene azoknak a vállalkozásoknak, amelyeknek szándékukban áll fogyatékossgal élő vendégeket fogadni, de nem rendelkeznek megfelelő ismeretekkel arról, hogy a fogyatékossgal élő vendégeknek valóban akadálymentes szolgáltatásokat nyújtsanak. Ez nem csak a műszaki leírásokat és a létesítmények építését vagy átépítését jelenti, hanem a szolgáltatók gondolkodásmódjának megváltoztatását és a fogyatékossgal élő emberektől gyűjthető információkhoz való hozzáférést.

Lehetséges kutatási irányok kijelölése

Adatbázisok összeállítása, szakirodalom-kutatás és -feldolgozás, primer kutatásokban való részvétel (az akadálymentes turizmus témakörében érintettek igényeinek és problémáinak felmérése, a kínálati oldal fogadókészségének és adaptációs készségének és hajlandóságának vizsgálata, a releváns hazai jogi szabályozás fejlődésének és a nemzetközi sztenderdekkel való kompatibilitásának vizsgálata, nemzetközi és hazai jó gyakorlatok gyűjtése és elemzése, ezen gyakorlatok hazai adaptációs lehetőségeinek vizsgálata).

Témavezető kutatási területen való jártasságának, tapasztalatainak rövid ismertetése

A fent említett, „The development of the innovative educational method of accessible tourism in Central Europe” című ERASMUS + projekt pályázatának készítésében a témavezető érdemi részt vállalt. Korábbi hasonló nemzetközi projektmunka volt a témavezető részvételével a Peer-Act projekt – sorstársi szakértői segítség az akadálymentesítésben, öt ország (a gesztor Németország mellett Horvátország, Magyarország, Olaszország és Spanyolország) részvételével. Az öt ország részvételével három éven át (2018–2021) folyó nemzetközi projekt eredményeként Magyarországon is nagyobb hangsúlyt kapott az akadálymentes turizmus. A legfontosabb felismerés az volt, hogy a célcsoport rendkívül széles, hiszen az idősektől, a kisgyerekes családokon át a fogyatékossgal élőkig szinte a teljes társadalom igényli az időnkénti speciális odafigyelést a turisztikai desztinációktól. Ugyanilyen lényeges felismerés volt, hogy a turizmusban is minden esetben be kell vonni az érintetteket a szolgáltatások alakításába.

A témában az elmúlt években hazai és rangos szakfolyóiratokban publikált tanulmányok a szerző témával kapcsolatos elméleti és gyakorlati ismereteinek bővítésére kiváló alkalmat jelentettek. A témában jelenleg is folyamatban van legalább egy, Q1 vagy Q2 folyóiratba készülő háromszerzős tanulmány (ebből a témavezető melletti egyik társzerző a PTE KTK MTI munkatársa).

A kutatási témavezető kiírójának a témával kapcsolatos legfontosabb publikációi az utolsó 5 évből:

- Farkas Jácint – Raffay Zoltán – Kárpáti József – Fekete-Frojimovics Zsófia – Dávid Lóránt Dénes: The Dialectics of (Deep) Accessible Tourism and Reality—Hermeneutics of a Journey to Madrid. *Sustainability* (2071-1050): 15 4 Paper 3257. 18 p. (2023)
- Farkas Jácint – Raffay Zoltán – Dávid Lóránt Dénes: Fundamental accessibility and technical accessibility in travels — the encounter of two worlds which leads to a paradigm shift. *Sustainability* (2071-1050): 14 7 Paper 3765. 24 p. (2022)
- Farkas Jácint – Raffay Zoltán – Dávid Lóránt Dénes: Az akadálymentesítés és az akadálymentesség az utazói létezés dimenzióiban – két világ paradigmaváltó találkozása. *Turizmus Bulletin* (1416-9967 1587-0928): 22 4 pp 46-54 (2022)
- Farkas Jácint – Raffay Zoltán – Pallás Edit Ilona – Fekete-Frojimovics Zsófia – Zsarnóczky Martin Balázs – Dávid Lóránt Dénes: Contexts of networking and travelling in the light of Buddhist "wisdom" and life philosophy - management of accessibility and barrier generation in tourism. *Sustainability* (2071-1050): 14 18 Paper 11123. 15 p. (2022)
- Farkas Jácint – Raffay Zoltán: Az utazás, a hálózatosodás és az akadálymentesség kontextusai az életfilozófia, illetve a buddhista bölcsélet tükrében. *Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok* (2677-0431 2498-6984): 7 2 pp 83-99 (2022)
- Farkas Jácint – Raffay Zoltán – Petykó Csilla: A new approach to accessibility, disability and sustainability in tourism – multidisciplinary and philosophical pimensions. *Geojournal of Tourism and Geosites* (2065-0817 2065-1198): 40 1 pp 319-326 (2022)
- Raffay Zoltán – Gonda Tibor: Az akadálymentes turizmus innovatív jó gyakorlata. *Modern Geográfia* (2062-1655): 2020 4 pp 1-14 (2020)